

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

C. Otlı

Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Edirne Enez İlçesi Çandır, Hisarlı, Işıklı ve Yenimahalle köyleri sınırları içerisinde, Maksima Elektrik İnşaat Ticaret A.Ş. tarafından yapılması planlanan Çandır Rüzgar Enerji ve Elektrik Depolama Tesisi projesi ile ilgili 21.10.2025 tarihinde "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı verilmiştir. Planlanan Çandır Rüzgar Enerji Santral alanının bir kısmı, Gala Gölü Milli Park alanı sınırları içerisinde kalmaktadır. Projenin 2,5 km kuzeybatısında Gala Gölü (Çeltik Gölü), 4,5 km kuzeyinde Pamuklu Gölü bulunmaktadır.

Gala ve Pamuklu göllerini kapsayan alan 5 Mart 2005 tarihinde Bakanlar Kurulu kararıyla "Gala Gölü Milli Parkı" olarak belirlenmiştir. Enez ve İpsala ilçe sınırları arasında bulunan Gala Gölü Milli Parkı 3 bin 90 hektarı sulak, 3 bin hektarı ormanlık alan olmak üzere 6 bin 90 hektardan oluşmaktadır. 511 bitki ve 532 hayvan türüne ev sahipliği yapmaktadır. Milli parkta başta flamingo, pelikan, kuğu, kaz ve ördek olmak üzere yaklaşık 232 kuş türü bulunmaktadır. 36 farklı tür kelebek yaşamaktadır. Milli parktaki 3 bitki ve 1 böcek türü endemiktir. Tıbbi ve ekonomik kullanımı olan bitki tür sayısı 73'tür. Ramsar, Bern ve Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmeleri kapsamında uluslararası koruma statüsüne sahiptir. Bilim insanları, Meriç Deltası Sulak Alanı'ndaki Gala Gölü Milli Parkı'nın A sınıfı sulak alan olarak göl ve orman ekosistemlerini barındırdığını, kuşlar için önemli bir barınak ve beslenme alanı olduğunu, kuşların göç yolu üzerinde bulunduğunu, ilkbahar ve sonbaharda kuş gözlemleri yapıldığını belirtmektedir.

Rüzgar enerji santrallerinin kurulum ve işletme süreçlerinde çevresel ve ekolojik olumsuz etkiler ortaya çıkmaktadır. Rüzgar türbinleri, özellikle kuş göç yolları üzerinde bulunduğu ciddi riskler oluşturmaktadır. Dönen pervanelerle çarpışan kuşlar hayatını kaybedebilmektedir. Türbinlerin oluşturduğu gürültü ve titreşimler, kuşların beslenme ve üreme davranışlarını bozmaktadır. Rüzgar enerji santrallerinin kurulumu sırasında yollar, altyapılar ve enerji iletim hatları inşa edildiğinden bitki örtüsü tahrip olmakta, erozyon meydana gelmekte, yaban hayatı alanları parçalanmakta ve su varlıkları kirlenmektedir. Rüzgar türbinleri genellikle 100 metreyi aşan yükseklikleriyle doğal ve turistik alanlarda görsel kirlilik olarak

algılanmaktadır. Kullanılan malzemelerin üretimi sırasında karbon salımı meydana gelmekte, türbinlerin ömrü dolduğunda, özellikle kanatların geri dönüştürülmesi zor olduğundan atık yönetimi açısından çevresel sorunlara neden olabilmektedir. Çandır Rüzgar Enerji Santrali ve Elektrik Depolama Tesisi projesi ile Gala Gölü Milli Parkı'nın tehdit altında olduğu dikkate alınarak projeden vazgeçilmelidir.

Bu bağlamda;

- 1- Çandır Rüzgar Enerji Santrali projesinin Gala Gölü Milli Parkı sınırlarında olmasının gerekçesi nedir?
- 2- Projenin ekosisteme, kuş göç yollarına ve yöre halkının geçim kaynaklarına vereceği zararlar nelerdir?
- 3- Proje için verilen "ÇED Olumlu" kararında, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün görüşü alınmış mıdır? Alındıysa, bu görüşün içeriği nedir?
- 4- Proje kapsamında yapılan ornitolojik (kuş gözlem) çalışmaları hangi tarihler arasında, hangi akademik veya uzman kurumlar tarafından yürütülmüştür? Bu çalışmalar kaç mevsimi kapsamaktadır? Projede yapılan ornitolojik değerlendirmenin yalnızca 12 haftalık kısa gözlemlere dayandığı iddiası doğru mudur?
- 5- Türbinlerin bulunduğu alanın Afrika-Avrupa ana kuş göç koridoru üzerinde yer aldığı göz önüne alındığında, göç dönemlerinde ne gibi önlemler alınacaktır?
- 6- Türbinlerin Afrika-Avrupa kuş göç koridorunun ortasında bulunduğu ve pelikan, flamingo, leylek ve diğer kuş türlerinin risk altında olduğu dikkate alınmış mıdır?
- 7- Proje sahasında kuşların popülasyonuna yönelik herhangi bir çalışma yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nedir?
- 8- Projede türbinlerin yer seçimi yapılırken biyolojik çeşitlilik haritaları dikkate alınmış mıdır?
- 9- Elektrik depolama tesisinde kullanılacak lityum-iyon bataryaların olası sızıntı, yangın veya kimyasal kirlilik riskine karşı hangi acil durum ve çevre güvenliği önlemleri alınacaktır?
- 10- Türbin temelleri ve servis yollarının, toprak geçirgenliğini, su kalitesini bozması ve erozyona neden olması nasıl engellenecektir?

11- Proje sahası ve milli park çevresinde yaşayan halkın görüşleri ve itirazları ÇED sürecinde ne şekilde değerlendirilmiştir? Halkın görüşlerinin sembolik olarak alındığı iddiasına ilişkin açıklamanız var mıdır?

12- Bilim insanlarının rüzgar türbinlerinin özellikle pelikan, flamingo, leylek, yırtıcı kuşlar ve yarasalar üzerinde çarpışma, rahatsızlık ve alan terk etme riskleri doğuracağı, sulak alan ekosisteminin hidrolojik ve biyolojik dengesini bozabileceği görüşleri neden dikkate alınmamaktadır?

13- Proje, Ramsar, Bern ve Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmeleri ile 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ÇED Yönetmeliği hükümleri yönünden etkin olarak değerlendirilmiş midir?

14- Projenin korunan alanda ve kuş göç rotaları üzerinde planlanmasının telafisi olmayan ekolojik tahribatlara yol açacağı dikkate alınarak ÇED olumlu kararı iptal edilerek proje yeniden değerlendirilecek midir?

15- Türkiye genelinde benzer şekilde korunan alanlara yakın mesafede onaylanan başka rüzgar enerji projeleri var mıdır? Bu projelere ilişkin ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılmakta mıdır?